
Maak Wikisteden, waar de burgers zelf sturen

Te veel overheidsinstanties bemoeien zich met burgers met een probleem. De overheid zou die burgers eerst zelf eens met oplossingen moeten laten komen, betogen **Pieter Hilhorst**, **Jos van der Lans** en anderen.

Dagelijks zuchten velen in ons land onder de procedurele omslachtigheid van de publieke sector. In Amsterdam is daar drie jaar geleden zelfs een naam aan gegeven: Frankenstein. Dat beeld kwam bovendrijven toen duidelijk werd dat bij probleemgezinnen talloze hulpverleners over de vloer komen die niet van elkaar weten wat ze doen, zich vooral met deelproblemen bezighouden en eigenlijk met elkaar ronddraaien in cirkels van onmacht.

Dit monster van Frankenstein is niet alleen aan het werk in de jeugdzorg, maar op veel meer terreinen in de publieke sector. Het verschijnt in de vorm van indicaties, formulieren, protocollen, toetsen, controles en registraties en bedient zich bij voorkeur van vergaderen. Steeds is Frankenstein erop uit om burgers in de professionele systemen een plek te geven, opdat de programma's, trajecten en behandelplannen van start kunnen en de financiering op gang komt.

Het kan anders. Dat bewijzen nu al bijna tien jaar Eigen Kracht-conferenties, zoals die onder meer worden toegepast in de jeugdzorg. Het uitgangspunt daarvan is van een verbluffende eenvoud: eigenaren van problemen zijn in principe ook bezitters van oplossingen. Wie dit uitgangspunt consequent doordenkt, kan daarmee de aanpak van overheden en instituties drastisch omvormen, geld besparen en Frankenstein bestrijden.

Zo blijkt het in de jeugdzorg mogelijk om het aantal officiële interventies in gezinnen aanmerkelijk te beperken als het systeem zijn oren meer zou laten hangen naar de oplossingen die mensen zelf verzinnen. Dan moet er wel een principiële

In Amsterdam heeft de omslachtigheid een naam: monster van Frankenstein

erkenning komen van het recht dat burgers van jong tot oud hebben om eerst zelf een plan te formuleren in kwesties die nu al snel onderwerp zijn van professionele interventies, zoals uithuisplaatsingen of ondertoezichtstellingen van kinderen.

Met eigen-kracht-principes kan de spiraal van machteloos klagende burgers en

krachtige beloften van autoriteiten daadwerkelijk worden doorbroken. Het werkt ook bij armoedebestrijding, waar de schuldhulpverlening mensen voor jaren vastzet in hun onvermogen. Waarom draaien we het niet om?

We kunnen de crisis aangrijpen om de logica van de bureaucratie definitief ondergeschikt te maken aan de eigen vermogens van burgers. Dat vereist wel een andere manier van denken en regelen, van beheersen en besturen.

Laten we van steden in ons land Wikisteden maken, analoog aan de wijze waarop Wikipedia wordt gebouwd, als een stad waarin mensen zelf de problemen oplossen en waarbij het systeem zich dienstbaar opstelt ten opzichte van dit vermogen van mensen. Met dat vizier kunnen politici veel preciezer bepalen hoeveel geld zij moeten uitgeven aan zorg en hulpverlening – het deel dat burgers niet kunnen vinden in eigen kring.

Laten we wel wezen. We hebben het in dit land op sociaal-maatschappelijk terrein krankzinnig ingewikkeld georganiseerd. Het is een oerwoud waar velen – als ze de toegang konden vinden – in verdwalen. We zijn zo gebiologeerd door systemen, regelingen, instellingen, controles en verantwoording dat we vergeten zijn dat de beste oplossingen vaak de meest eenvoudige zijn. Als we ons dat weer realiseren, hebben we het beste wapen om eindelijk Frankenstein uit onze steden te verdrijven – met pek en veren, wat ons betreft.

Pieter Hilhorst is VARA-ombudsman en columnist van *de Volkskrant*, Jos van der Lans is bestuurslid van stichting Eropaf!, Rob van Pagée is voorman van de Eigen Kracht Centrale, Piet van Diepen is oprichter van netwerkorganisatie Stad in Beweging en Hans Zuiver is directeur van welzijnsorganisatie Combiwel.
